

A pingvin igenis vándormadár (2. rész)

Avagy használjunk Linuxot a mobil eszközökön.

A cikksorozat bevezető részében telepítettünk a gépünkre egy *Debian Linuxot*, valamint elkezdjük beállítani a rendszert. Első lépésben megvizsgáltuk milyen kernel és felhasználói program szintű megoldások léteznek a mobil eszközünk energiagazdálkodási paramétereinek beállítására.

Ha már megteremtettük a lehetőséget, hogy a gépünkkel eltávolodjunk a hálózati tápellátástól – a konnektortól, akkor jó volna ha a hálózati kábelt is ki tudnánk húzni a gépből és vezeték nélkül tudnánk Internetezni. Nézzünk is gyorsan pár megoldási lehetőséget.

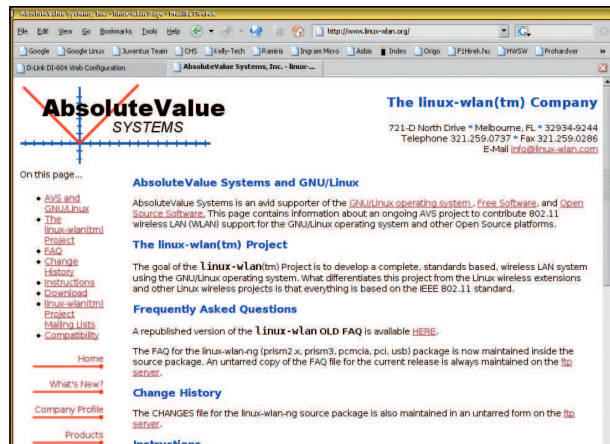
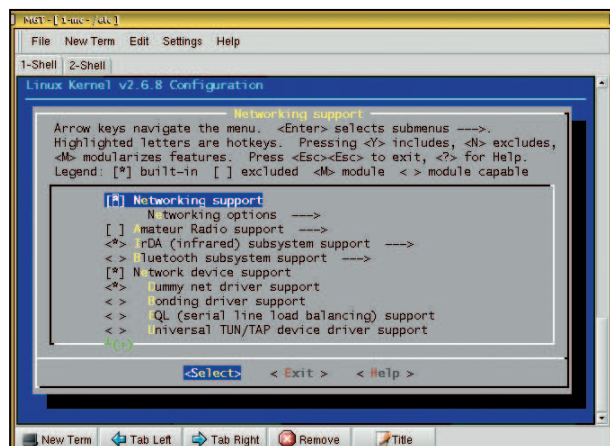
A WLAN – a vezeték nélküli hálózati csatlakozás

Napjainkban egyre népszerűbb a technológia. Mostanra minőségben és sebességben is elérte azt a szintet, hogy bizonyos felhasználási környezetekben alternatívát nyújtson a vezetékes hálózati kapcsolattal szemben. Arról nem is beszélve, hogy bizonyos környezetekben pedig egyenesen forradalmi változásokat idézhet elő. Ilyen például a szállodákban, konferencia központokban, éttermekben, oktatási intézményekben vagy éppen a reptereken gomba módjára szaporodó úgynevezett a forró pontok (hot-spot), ahol egy vezeték nélküli hálózati csatlakozással ellátott eszközzel szabadon (esetleg díjfizetés ellenében) tudunk az Internetre csatlakozni. Ezzel az említett intézmények olyan értékknövelt szolgáltatást tudnak a vendégeik, látogatóik számára nyújtani, amely minden bizonnyal nagyon gyorsan nagyon népszerű lesz.

Mind ehhez semmi másra nincs szükségünk, mint beszerezni egy megfelelő vezeték nélküli hálózati kártyát, betenni a gépünkbe és beállítani. Előbbi kettőben ugyan nem, az utóbbiban viszont megpróbálok ezen hasábokon segítséget nyújtani.

Mind a 2.4-es, mind a 2.6-os rendszermag támogatja a vezeték nélküli hálózati kártyákat, így minden bizonnyal nem lesz problémánk ezen kártyák telepítésével. A régebbi ilyen kártyák esetleg jelenthetnek kihívást, de a *Linux* egyik legnagyobb áldása, hogy ezekre a problémákra és megoldásukra, vagy az oda vezető útra percek alatt rábukkanhatunk az Interneten. Erre a legjobb kiindulási pont vagy a www.tuxmobile.org, vagy egyszerűen a www.google.com/linux oldal.

A most a kiskereskedelmi forgalomban kapható, otthoni vagy kisvállalati (*SOHO – small office, home office*) környezeti felhasználásra szánt kártyák többsége a 2.6-os rendszermagban a *Prism* meghajtót használja. Természetesen van

olyan kártya is, amely nem, de ezt egy pillanat alatt kideríthetjük. 2.6-os rendszermagot használva futtassuk a *root* felhasználó jogosultságaival az *lspci* parancsot, amely kilistázza nekünk az összes a rendszerben jelen lévő PCI eszközt. Amennyiben a gépünkben beépített, vagy *PCI* kártyás vezeték nélküli hálózati csatlakozás van, akkor ezek között meg kell, hogy találjuk az eszközünket. Amennyiben *USB*-n keresztül csatlakozó hálózati kártyánk van, akkor az *lsusb* parancs által listázott eszközök között kell, hogy szerepeljen a hálózati kártya. Amennyiben pedig *PC* kártya (*PCMCIA* kártya) formátumú *WLAN* kártyánk van, akkor a *pcmcia-cs* csomag *cardctl* programjának futtatásával kaphatjuk meg a jelenleg dokkolt *PC* kártyák adatait.

Egy példa a waproamd-re

Nézzünk egy példát arra, hogyan is hozhatunk létre egy ismert elérési ponthoz egy olyan szkriptet, amely az elérési pont felismerése után automatikusan csatlakozik a felismert elérési ponthoz.

Hozzuk tehát létre az `/etc/waproamd/scripts` könyvtárban az elérési pont `MAC` címével, vagy `ESSID` nevével ellátott állományt. Fontos, hogy a létrehozott állomány rendelkezzen futtatási joggal, különben nem fog elindulni!

A `waproamd` szkriptjeinek futtatási sorrendjéről jó tudni, hogy először a `MAC` címmel ellátott állományokat próbálja futtatni, azok közül is először a kisbetűségeket, majd a nagybetűségeket. Ha nem talál illeszthető mintát, akkor megpróbálja az `ESSID` alapján megkeresni a megfelelő futtatható állományt. Ha ez sem járt sikerrel, akkor jön a `default` nevű állomány futtatása, amely megpróbálja kitalálni, hogy mi az elérési pont `MAC` címe, vagy `ESSID` azonosítója.

Mennyiben `MAC` címmel ellátott állományt szeretnénk létrehozni, akkor adjuk névnek például a `00-01-02-03-a0-a1` nevet és adjunk rá futtatási jogot. Amennyiben a `HomeWLAN` `ESSID`-hez szeretnénk szkriptet írni, akkor adjuk az állománynak az `ssid:HomeWLAN` nevet. Amennyiben szóközt, vagy egyéb speciális karaktert is tartalmazna az elérési pont neve, akkor használjuk a szabványos `http URL escape` szintaktikát, vagyis tegyük a karakter ASCII kódját egy `%` után.

A szóköz például a `%32` kóddal írható le.

Ha ezzel megvagyunk, akkor még a `WEP` titkosításhoz tartozó kulcs beállítása lehet hátra. Ezt a `/etc/waproamd/keys` könyvtárban az előbbi névhasználattal megegyező módon létrehozott állományban tehetjük meg. Egyszerűen írjuk bele azt a 10, vagy 26 számjegyet, ami kell.

Nézzünk egy példát egy `WLAN` indító programra. Ha létrehoztuk a megfelelő állományt, akkor helyezzük el benne az alábbi tartalmat:

```
#!/bin/bash
case "$1" in
    start)
        iwconfig eth1 essid "HomeWLAN"
        iwconfig eth1 mode Managed
        iwconfig eth1 key 1122334455
        ;;
    stop)
        iwconfig eth1 key off 2> /dev/null
        ;;
esac

[ "$1" = "start" ] && exec
/etc/waproamd/waproamd.action eth1 up
[ "$1" = "stop" ] && exec
/etc/waproamd/waproamd.action eth1 down
```

Ezzel csináltunk egy szkriptet, amely csatlakozik a `HomeWLAN` nevű elérési ponthoz az `eth1` hálózati csatlakozóval, amely az `1122334455` kulcsot használja a `WEP` titkosításhoz.

Amennyiben a hordozható gépünkön van olyan gomb, amely a vezeték nélküli hálózati csatlakozót aktiválja, akkor ezt a gombot hozzátársítva a `waproamd` programhoz megtehetjük azt, hogy nem állandóan fut a démon, hanem csak akkor amikor mi ezt szeretnénk. Ez nagyon hasznos lehet abból a szempontból, hogy így feleslegesen nem meríti az állandó keresés az akkut.

Amennyiben már telepítettünk grafikus felületet a gépünkre, akkor a `cardinfo` parancs futtatására egy jópofa grafikus PC kártya felügyeleti programot tudunk indítani.

Ha megtaláltuk, hogy a kártyánkat milyen lapkakészlettel (chipset) látták el, akkor a mag beállításai között a `Device Drivers/Networking Support/Wireless LAN` menüpont alatt megtaláljuk a rendszermag által támogatott modulokat. Mint említettem a beépített, a `PCI` és a `PC` kártyák jelentős része a `Prism` meghajtót használja. Amennyiben `802.11b` szabványú kártyánk van, akkor a `Hermes` lapkakészlet és a `Prism 2.5` modulokat fordítsuk a rendszermagba, amennyiben viszont `802.11g` szabvány (`22/54/108Mbit/s` sebességű kártyák) is támogató kártyánk van, akkor válasszuk az `Intersil Prism` modult és fordítsuk bele a magba.

Ha újrarendeltük a rendszermagot és újraindítottuk a gépet ezzel a rendszermaggal, akkor a betöltés folyamán már meg kellett, hogy jelenjen a kártya. Ezt egyébként ellenőrizhetjük a `dmesg | more` parancs kiadásával. Ha a kártya fizikailag rendelkezésre áll, akkor telepítsük fel a `WLAN` kártyák kezeléséhez szükséges programokat tartalmazó `linux-wlan-ng` csomagot. Ebben a csomagban található többek között az `iwconfig` állomány is, amellyel a kártya kapcsolódását tudjuk beállítani a hozzáférési pontokhoz (access point). Ha ez is megtörtént, akkor nincs más dolgunk hátra, mint beállítani a hálózati beállításokat. Kezdjük azzal, hogy meg-

keressük a megfelelő elérési pontot és megtudjuk a paramétereit. A legfontosabb paraméterek, amelyekre szükségünk lesz az elérési pont `ESSID`-je, ami gyakorlatilag egy szöveges azonosító, az elérési pont `MAC` címe, a használt titkosítás és a kulcs kiosztásának módja. Ezeket az információkat vagy elkérjük a rendszergazdától, vagy megpróbáljuk felderíteni. Utóbbiban segítségünkre lehet például a `waproamd (Wireless Access Point Roaming Daemon)` nevű csomag. Ez a program alapértelmezésben a rendszer indításakor elindul és folyamatosan keresi az elérhető csatlakozási pontokat. Amint talál egy elérési pontot, akkor megnézni, hogy az `/etc/waproamd/scripts` könyvtár tartalmaz-e az elérési pontra jellemző információt – vagy a `MAC` címet, vagy az `ESSID` azonosító nevet – és amennyiben igen, úgy lefuttatja az adott szkriptet. Ha nem talál, akkor az alapértelmezett (default) szkript fut le és próbálja meg létrehozni a csatlakozást. Ez a nyilvános hotspot-ok esetén egy jó választás lehet, azonban ha az elérési pont tartalmaz valamilyen speciális beállítást, akkor már kérdéses, hogy a felderítés mennyire jár sikerrel. Amennyiben olyan elérési ponthoz szeretnénk csatlakozni, amelyek `WEP` titkosítást használ, akkor az `/etc/waproamd/keys` könyvtárba helyezzünk el egy `<access_point_MAC_címe>.wep` nevű állományt, amely a `WEP` kulcsot tartalmazza.

Az előbb bemutatott `waproamd` egy nagyon jópofa szolgáltatás, de az élet azért nem fenéki tejfel. Sajnos vannak olyan

kártyák – főleg a régebbi típusok -, amelyek nem, vagy csak részben támogatják a felderítési funkciót. Arról, hogy kártyánk rendelkezik-e ilyen képességekkel meggyőződhetünk az `iwlist <wlan_csatoló_neve> scan` parancs beírásával, ahol a **WLAN** csatoló neve az az interfész, amelyik az `iwconfig` parancs által listázott eszközök között **WLAN** támogatást mutat. Amennyiben az `iwlist` azt adná vissza, hogy az eszközünk nem támogatja a **WLAN** felderítő opció használatát, még ne keseredjünk el. Van ugyanis lehetőség arra, hogy kézzel beállítsa a kapcsolati paramétereket tudjuk a vezeték nélküli hálózatot. Sőt, annak ellenére, hogy az `iwlist` nem ad vissza értékelhető eredményt, a `waproamd` még talán működni is fog. Az én notebookom például egy olyan beépített **WLAN** kártyával van megáldva, amelyik az `iwlist` parancsra meg sem mukkan, de remekül be tudtam állítani a `waproamd`-t és a bekapcsoló gombra tökéletesen fut. Amennyiben valamilyen oknál fogva mégis a kézi beállítás mellett döntünk, úgy ehhez az `iwconfig` parancsot kell használni. Használata teljesen megegyezik az `ifconfig` parancs használatával, gyakorlatilag hasonló írásmódot kell használni. Nagyon jó sűgőoldal tartozik az `iwconfig` és tulajdonképpen az összes vezeték nélküli hálózati csomagban szereplő eszközhöz, úgyhogy nézessük szorgalmasan a sűgőt! További hasznos információkhoz juthatunk a <http://www.linux-wlan.org/> oldalon, valamint a már említett oldalak bármelyikén.

Most tehát beállítottuk a vezeték nélküli hálózati kártyánkat, ezzel már boldogan tudunk netezni. Amíg van a közelben egy elérési pont. De mi történik, ha nincs? Akkor bizony marad a régi jól bevált megoldás, a mobiltelefonos Internet. A mobiltelefonos Internet elérésnek két fajtája van, a kapcsolt vonali elérés (ma már általában minden szolgáltató támogatja a **HSCSD**-t, amely egy nagy sebességű kapcsolt vonali elérést biztosít), illetve a csomagkapcsolt megoldás, a jól ismert **GPRS**. Mi most inkább a **GPRS** kapcsolattal foglalkozunk, mivel ennek használata a jövőben talán lényegesen elterjedtebbé válik, mint a kapcsolt vonali netezés. Ahhoz azonban, hogy **GPRS**-en át tudjuk a hálózatot elérni a notebookunkról, ahhoz bizony először össze kell kapcsolni a gépet és a mobiltelefont. Ezt megtehetjük vezetékkel, vagy infrán, vagy **bluetooth**-on keresztül. Én most először az infrás kapcsolatot mutatom be, mert az infra mára gyakorlatilag minden notebookban és telefonban megtalálható, így ezt minden bizonnyal minden Kedves Olvasó ki fogja tudni próbálni.

Az IrDA

Ahhoz, hogy a notebookunk infra portját a hálózat elérésére tudjuk használni, először is elérhetővé kell tenni. Nem megfelelő módon a dolgunk az, hogy először a megfelelő rendszermag modulokat belefördítsük a kernelbe. Indítsuk el ismét a kernel beállítási felületét és menjünk a **Device Drivers/Networking Support/IrDA (infrared) subsystem support** menüponthoz. Ott találunk egy pár modult, ezeket én az alábbi összeállításban fordítottam a rendszermagba:

```
--- IrDA protocols
<*> IrLAN protocol
<M> IrNET protocol
<*> IrCOMM protocol
```



```
[*] Ultra (connectionless) protocol
--- IrDA options
[*] Cache last LSAP
[*] Fast RRS (low latency)
```

Ha ez megvan, akkor lépünk be az **Infrared-port device drivers** menübe és állítsuk be az alábbi modulokat is:

```
--- SIR device drivers
<M> IrTTY (uses Linux serial driver)
--- Dongle support
[*] Serial dongle support
--- Old SIR device drivers
<M> IrPORT (IrDA serial driver)
```

Ennek a három modulnak a beállításával nekem eddig majdnem minden notebookon sikerült beállítani az infra kapcsolatot, de ettől függetlenül lehetnek olyan eszközök is, amelyekhez más modulokat is be kell fordítani. Erről bővebbet olvashatunk a rendszermag forrásának a dokumentációjában.

Ha idáig eljutottunk, akkor természetesen fordítsuk újra a kernelt és indítsuk újra a gépet. Miután betöltődött a friss rendszermag, a `dmesg`-gel megnézhetjük, hogy a gép az induláskor felismerte-e az infra portot a gépben. Ha nem, akkor próbálkozhatunk más modulokkal a rendszermagban, ha igen, akkor folytassuk a beállításokat.

Következő dolog, amit el kell érniünk az az, hogy megszólaltassuk a gépünk infra portját. Ehhez fel kell tenni az **irda-utils** nevű csomagot. A telepítés folyamán a telepítő több kérdést is feltesz. Az első, hogy rendszerindításkor az infra engedélyezve legyen-e. Válasszuk az igent. Második kérdés, hogy engedélyezzük-e a felderítési módot, amellyel a gépünk a közelben lévő eszközökhöz akar majd csatlakozni. Én itt is az igent választottam.

Megjegyzés: a notebook akkujának kímélése szempontjából esetleg indíthatjuk kézzel is az infrát, ha úgy érezzük erre szükségünk van.

Következő kérdés, az IrDA eszköz típusa. Itt notebookok esetén 95%-ban a `serial` választ kell megjelölni, hacsak nem valamilyen natív – általában külső – eszközt csatlakoztattunk. Következő lépésben meg kell adnunk a soros port helyét. Nálam ez a `/dev/ttyS1`. Az utolsó kérdés az infra vezérlőnkhez tartozó dongle típusa. Notebookok esetén itt

99%-ban a none választ kell kijelölni.

Ha ezzel megvagyunk, akkor jelentem, bekonfiguráltuk az infra portot. Most tegyük vele szembe egy megfelelő telefont és indítsuk el az `irdadump` nevű programot. Ez a folyamat gyakorlatilag egy pingelésnek fog megfelelni. Az infra port összegyűjti a látható eszközöket, amelyeknek meg kell jelenniük a kidobott listában. Nálam egy Nokia 7210-es mobiltelefon a tesztalany és a következő üzenetet kapom:

```
19:52:14.297525 xid:rsp db94b91e < 0000edd6 S=6
s=0 Nokia 7210 hint=b125 [ PnP Modem Fax Telephony
↳ IrCOMM IrOBEX ] (27)
19:52:14.303534 xid:cmd db94b91e > ffffffff S=6
↳ s=1 (14)
19:52:14.393525 xid:cmd db94b91e > ffffffff S=6
↳ s=2 (14)
19:52:14.483510 xid:cmd db94b91e > ffffffff S=6
↳ s=3 (14)
19:52:14.573497 xid:cmd db94b91e > ffffffff S=6
↳ s=4 (14)
19:52:14.663481 xid:cmd db94b91e > ffffffff S=6
↳ s=5 (14)
19:52:14.753466 xid:cmd db94b91e > ffffffff S=6
↳ s=* trikko hint=4400 [ Computer LAN Access ] (22)
```

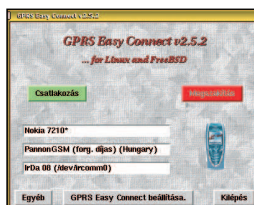
Ez teljesen jó, az első sorban ott látszik a telefon, meg az, hogy ez egy modem és egy faxmodem is egyben. Ezzel gyakorlatilag működik is az infra és a telefon közötti kommunikáció. Nincs más hátra, mint az Internetes kapcsolat beállítása.

GPRS Internet mobiltelefonos beállítása

Ahhoz, hogy beállítsuk a telefonos kapcsolatot, szükségünk lesz a `ppp` csomag telepítésére. Ennek a *Debian Sid* gyűjteményben a cikk írásakor a 2.4.2-es verziója volt feltöltve. Célszerű ebből a csomagból mindig a legfrissebbet használni, mert olykor ez sok fejtevéstől kímélhet meg minket. Ha feltettük a `ppp` csomagot, akkor két út áll előttünk. Az első, hogy szépen kézzel elkészítjük a `ppp` kapcsolódási szkripteket, a másik, hogy egy segédprogramhoz fordulunk, amely ezt megteszi helyettünk. Bár az előbbi sem egy különösen bonyolult feladat, ráadásul az Interneten tucat-szám található tippet, tanácsokat és példa beállításokat is, akár szolgáltató specifikusan is, mi most mégis nézzünk egy programot, amellyel nem csak könnyen beállíthatjuk és vezérelhetjük a `GPRS` kapcsolatot, de mindennek fejében mindezt azzal a tudattal tehetjük, hogy egy olyan segédprogramot használunk, amelyet honfitársaink készítettek. A program neve: *GPRS Easy Connect*.

Amit a GPRS Easy Connectről tudni kell

Személy szerint a nyáron, amikor a fejembe vettem, hogy végre beállítom a `GPRS` kapcsolatot a gépemem, hogy ne csak kábel mellől tudjak vezetni, rengeteget kutakodtam a hálózaton, hogy találjak valami használható, felhasználóbarát megoldást a kapcsolat beállítására. Olyat, amelyet nem csak én, de adott esetben egy mindennapi felhasználó is könnyen és gyorsan be tud állítani. Nem kis örömmre

rábukkantam a *GPRS Easy Connect*-re, amelyre a mai napig is úgy tekintek, mint egy áldásra. A program egy teljesen jól használható grafikus felülettel rendelkezik és a beállítása tényleg nem igényel különösebb tudást. Amire pedig szükség lehet, az le van dokumentálva.

Aki kedvet kapott a program kipróbálásához,

az letöltheti a legfrissebb verziót a <http://easyconnect.linuxuser.hu/modules.php?name=index> webcímről.

Egy másfél megabájtos `tar.gz` csomagot kell letöltenünk, amelyet kicsomagolunk, majd a telepítő könyvtárban található `INSTALL` állomány futtatásával egy egyszerű grafikus telepítőt indíthatunk. A telepítés menete nagyjából követi a „next-next-finish” módszert, tehát senkinek nem okozhat különösebb problémát.

Ha befejeződött a telepítés akkor az `/usr/bin/gprsec` parancsot futtatva indíthatjuk a programot. A program a telepítőhöz hasonlóan egy nagyon baráti grafikus felületet ad mind a beállítások elvégzésére, mind pedig a kapcsolat nyomkövetésére.

Kezdjük a beállításokat a „*GPRS Easy Connect beállítása*” feliratú gombra kattintva. Itt kiválaszthatjuk a készülékünk típusát, a szolgáltatót, a szolgáltató `APN`-jének nevét megadhatjuk, akár csak a felhasználó nevünket, jelszavunkat. Ki kell választanunk továbbá a csatlakozási kaput, ez valószínűleg a `/dev/ircomm0` lesz. Engedélyezhetjük a dinamikus `DNS`-t, vagy akár megadhatjuk saját magunk is két `DNS` kiszolgáló címét, ha nekünk éppen úgy tetszik.

A *Választható paraméterek* gombra kattintva beállíthatjuk a kapcsolat sebességét, az újrcsatlakozások számát és időtartamát.

A *Ritkán használatos paraméterek* között találunk egy jelölő négyzetet, amelynek a beállítása sok fejtevéstől kímélhet meg minket. Nálam a telepített alapbeállításokon nem volt beállítva az *Önhitelesítés tiltása*. Ez olyan kellemetlen problémát okozott, hogy bár a gépem felcsatlakozott a hálózatra, de mivel a vissza irányú hitelesítés nem működött, ezért azonnal le is bomlott a kapcsolat. Erre figyeljünk oda, ha ilyet tapasztalnánk, ez lehet a megoldás.

A *Limitfigyelés* menüpont alatt beállíthatunk Mb-ban mért adatforgalmi korlátot. Hasznos lehet azoknak a felhasználóknak, akik egy bizonyos mennyiségű ingyenes, vagy előre kifizetett forgalommal rendelkeznek. A *Forgalmazott adatmennyiség* menüben statisztikai adatokat találunk.

Amennyiben befejeztük a beállításokat, akkor a *Rendben/Adatok mentése* gombra klikkelve elmenthetjük a beállításainkat. Ezután nincs más dolgunk, mint a nagy zöld *Csatlakozás* gombra kattintani és internetezni.

Miután elindult a kapcsolat, az `ifconfig` paranccsal listázott csatlakozók között meg kell jelennie egy `pppX` csatlakozónak, ez lesz a `GPRS` kapcsolat által használt eszköz.

Ezzel a cikk végére is értünk. A következő részben további hasznos tippeket és beállítási tanácsokat osztok meg a Kedves Olvasóval. Aki azonban türelmetlen lenne, azt csak arra tudom biztatni, hogy használja a gépét, próbálkozzon önállóan a beállításokkal. Sok sikert!

Illés Viktor